ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracia: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11 — 1; Administracja od 9 — 3.

Poznań, dnia 1 listopada 1933

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30,— zł, półrocznie 15,— zł, kwartalnie 7 50 zł, zagranicą z przysyłką rocznie 36,— zł, półrocznie 18,— zł, kwartalnie 9,— zł. Numer pojedyńczy 1,50 zł.

NR. 21 Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu** **ROK 12**

Udział poszczególnych grup społecznych i gospodarczych w Pożyczce Narodowej.

Ciekawe są dane przedstawiające wysokość udziałów poszczególnych grup społecznych i gospodarczych w subskrypcji pożyczki narodowej. Według tymczasowych zestawień komisarjatu generalnego pożyczki narodowej, zebranych na podstawie meldunków do dnia 14 października ogólna ilość subskrybentów wyniosła 1.347.041 osób, które subskrybowały na terenie całego Państwa — 327.608.200 zł. W cyfrach tych zawarty jest również Gdańsk, gdzie pożyczkę narodową subskrybowało 1.506 osób na sumę 1.043.100 zł. Po wyeliminowaniu Gdańska wszystkich subskrybentów można podzielić na 2 duże grupy. Pierwsza obejmuje życie gospodarcze wraz z wolnemi zawodami i ta grupa dała ogółem 182.960.750 zł (55,85 proc. całej sumy subskrybowanej), przyczem subskrybowało w tej grupie 455.810 osób. Drugą grupę stanowi świat pracy: urzędników państwowych subskrybowało 461.058 osób na sumę 75.673.250 zł., a pracowników prywatnych i samorządowych — 428.667 osób na sumę 67.931.100 zł. W grupie pierwszej rolnictwo dało 12.431.900 zł, nieruchomość miejska 5.968.110 zł, handel — 30.988.800 zł, Bank Polski i banki państwowe — 19.100.000 zł, banki prywatne — 6.383.750 zł, komunalne kasy oszczędnościowe — 6.060.300 zł i spółdzielnie kredytowe 3.698.450 złotych, czyli instytucje kredytowe dały ogółem 35.242.500 złotych; dalej instytucje ubezpieczeniowe dały 22.388.600 zł, w czem publiczno - prawne 18.787.050 zł, a prywatne — 3.601.550 zł, przedsiębiorstwa komunikacyjne — 2.077.950 zł, rzemiosło 5.686.750 zł, przemysł (bez pracowników) — 46.229.700 zł, wolne zawody — 8.907.050 zł. Są to dane tymczasowe i przy bliższych obliczeniach mogą nastąpić pewne zmiany, ale niewiele to zmieni ogólny obraz udziału poszczególnych grup w pożyczce narodowej.

Organ Centralnego Związku Przemysłu Polskiego „Przegląd Gospodarczy" oceniając udział w subskrypcji poszczególnych elementów społeczno - gospodarczych pisze o udziale przemysłu, jak następuje:

Pośród czynników gospodarczych na pierwszem miejscu wymienić należy przemysł (łącznie z przeds. komunik.), który subskrybował 48,31 milj. zł, to znaczy prawie tyle co rolnictwo, handel i rzemiosło razem (49.11 milj. zł), prawie czterokrotnie więcej aniżeli całe rolnictwo i przeszło półtora razy tyle co handel.

Liczby te mówią same przez się o roli przemysłu w gospodarstwie społecznem i o wysiłku jego przy subskrypcji Pożyczki Narodowej. Jeśli zaś liczby, podane w tem zestawieniu dla całego przemysłu łącznie z przedsiębiorstwami komunikacyjnemi, porównać z analogicznemi liczbami, zarejestrowanemi przez Centralny Związek Przemysłu Polskiego i ogłoszonemi przezeń dn. 12 października br. w kwocie 44.410.300 zł, to okaże się, że akcja Centralnego Związku i zrzeszonych organizacyj objęła 92%*) subskrypcji przemysłu, czyli że dokonana na wielką skalę próba wpływu organizacyj przemysłowych nietylko na zrzeszone przedsiębiorstwa, lecz i na te, które nie będąc zrzeszonemi, poddają się w ogólnych sprawach autorytetowi związków, została rozstrzygnięta pozytywnie.

*) Liczba ta obecnie jeszcze wzrosła.

Udział zrzeszonego w Związku Fabrykantów w Poznaniu przemysłu w subskrypcji Pożyczki Narodowej.

Z pośród zrzeszonych w Związku Fabrykantów przedsiębiorstw, nadesłało do dnia 26 października br. uwiadomienia o dokonanej subskrypcji Pożyczki Narodowej razem 123 przedsiębiorstwa, które łącznie ze swemi pracownikami subskrybowały ogółem 1.282.100 zł.

Wyrok w procesie kartelu cementowego.

W dniu 20 bm. o godzinie 12-tej Sąd Kartelowy — w składzie 3 sędziów Sądu Najwyższego pp.: Giżyckiego (przewodniczącego), Namitkiewicza i Święcickiego oraz 2 sędziów Kartelowych pp.: Matuszewskiego i Szydłowskiego — ogłosił wyrok w sprawie wniosku Ministra Przemysłu i Handlu o rozwiązaniu 16 umów, zawartych w polskim przemyśle cementowym. Mianowicie, Sąd postanowił rozwiązanie 4-ch zasadniczych umów kontyngentowo - sprzedażowych — wraz z uzupełnieniami i zmianami, pozostawiając natomiast w mocy: kontrakt spółki z ogr. odp. „Centrocement" w Warszawie, umowy zagraniczne, dotyczące rynków i eksportu, oraz kontrakty utworzenia 2 wspólnot interesów.

W sprawie projektu ustawy o znakowaniu wytwórczości krajowej.

Jak się dowiadujemy, Ministerstwo Przemysłu i Handlu swój nowy projekt w powyższej sprawie przerobiony na podstawie opinji sfer gospodarczych, rozesłało już wszystkim zainteresowanym resortom. Po uzgodnieniu projektu międzyministerjalnie w trybie ustalonym projekt zostanie przedłożony Prezydjum Rady Ministrów.

Sprawa ta podług ostatnich dyspozycyj nie ma być już uregulowana dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej, lecz projekt będzie jako przedłożenie rządowe wniesione na jesiennej sesji sejmowej.

Ustawa będzie miała charakter ramowy, a przepisy szczegółowe objęte będą rozporządzeniem wykonawczem. Projekt rozporządzenia wykonawczego nie jest jeszcze opracowany, ma on jednak iść po linji opinji sfer gospodarczych, zwłaszcza Związku Izb Przemysłowo Handlowych i będzie w swoim czasie niewątpliwie przesłany do zaopinjowania organizacjom gospodarczym.

Zakaz tworzenia nowych przedsiębiorstw w Gdańsku.

Senat w. m. Gdańska wydał w początku października rozporządzenie, zabraniające tworzenia nowych przedsiębiorstw i rozszerzania już istniejących z ważnością do 1-go marca 1934 r. W motywach tego rozporządzenia podaje senat, że istniejące placówki i przedsiębiorstwa w zupełności wystarczają do zaopatrywania ludności, a wszelkie nowe placówki wymagają przed ich stworzeniem i uruchomieniem decyzji Senatu.

Obniżenie stopy dyskontowej Banku Polskiego.

Dnia 25 bm. uchwaliła Rada Banku Polskiego obniżenie stopy dyskontowej z 6 na 5 proc., a stopy za pożyczki zastawowe z 7 proc. na 6 proc.

Skarbowość.

Z orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Obrót: Procentowe zniżki (rabaty) od podstawowej ceny.

Jeśli przedsiębiorstwo przyznaje odbiorcom określone procentowe zniżki (rabaty) od podstawowej ceny w zależności od ilości pobranego towaru ,to obrót podatkowy stanowi jedynie przychód brutto po strąceniu rabatów, przyczem bez znaczenia jest okoliczność, że wysokość tego przychodu może być ustalona dopiero po upływie okresu podatkowego i że rabaty są przyznawane nie przez przedsiębiorstwo bezpośrednio, lecz przez jego biuro sprzedaży, oraz na jakich zasadach oparte jest ich obliczanie. (Wyrok z 23 marca 1933 r. L. rej. 9839/30 OPA II. 333):

Obrót przedsiębiorstw przemysłowych: Odsetki zwłoki od ceny sprzedaży, nie zapłaconej w terminie.

Odsetki zwłoki pobrane od nabywców towaru z powodu niezapłacenia w umówionych terminach ceny kupna, nie stanowią obrotu, podlegającego opodatkowaniu w sprzedającem przedsiębiorstwie przemysłowem na zasadzie art. 5 p. 7 ustawy z 15 lipca 1925 r. o podatku przemysłowym poz. 550 Dz. Ust. (Wyrok z 3 lutego 1933 r. L. rej. 1403/31 OPA II. 178).

Odpisanie na zużycie: Normy procentowe, podane w rozporządzeniu wykonawczem: ustalenie przez znawców.

§ 16 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podatku dochodowym (poz. 298/21 Dz. Ust.) nie nakłada na władze wymiarowe obowiązku przyjmowania amortyzacji w granicach procentowych norm, podanych w tym przepisie bez przeprowadzenia dochodzeń, ani nie wyklucza przekroczenia tych granic w przypadkach faktycznie wyższego przedmiotu. (Wyrok z 26 maja 1933 r. L. rej. 9953/30 OPA II. 287).

Dyskonto od znajdujących się w dniu bilansowym w portfelu podatnika długoterminowych weksli, później płatnych.

Wykazane w rachunku strat i zysków dyskonto od znajdujących się w dniu bilansowym w portfelu podatnika długoterminowych weksli, później płatnych, otrzymanych od nabywców towaru, podlega doliczeniu do dochodu. (Wyrok z 13 stycznia 1933 r. L. rej. 5960/30 OPA II. 249).

Wpływ zmiany okresu gospodarczego na rozmiar obowiązku podatkowego.

Nie jest dopuszczalne łączenie przy wymiarze podatku na jeden rok podatkowy wyników bilansowych dwóch odrębnych okresów gospodarczych, zamkniętych oddzielnemi prawidłowo zatwierdzonemi rachunkami. (Wyrok z 13-go stycznia 1933 r. L. rej. 9690/30 OPA. II. 249).

W sprawie opłat za nadmierne zużywanie dróg.

Rewelacyjny wyrok Najwyższego Tryb. Administracyjnego.

W Nr. 11 „Życia Gospodarczego" z dnia 1 czerwca br. podaliśmy sentencję wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, stwierdzającą, że Związki Komunalne nie mają prawa stosować progresji stawek przy wymiarze opłat za nadmierne zużywanie dróg.

Przeciwko temu rozstrzygnięciu odwołały się obydwie strony do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, który w dniu 11 września br. uchylił zaczepiony wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i całkowicie zwolnił powoda od nałożonych nań przez pozwany wydział powiatowy opłat za nadmierne zużywanie dróg.

W rewelacyjnym wyroku tym (L. rej. 1064/32 - 2968/32), który nawiązuje do innego wyroku z dnia 7 lutego 1933 r. L. rej. 1702/31 w sprawie sporno - administracyjnej firmy Browary Chełmińskie Tow. Akc. w Chełmnie przeciw Wydziałowi Powiatowemu w Chełmnie, Najwyższy Trybunał Administracyjny ustalił zasadę prawną, że decyzja o pociągnięciu na zasadzie art. 23 ustawy z 10 grudnia 1920 r. przedsiębiorstw itd. otrzymujących z budowy i utrzymania dróg szczególne korzyści, lub też drogi te nadmiernie zużywających do udziału w kosztach budowy i utrzymania tych dróg, wskazywać winna tę część kosztów, która ma być pokryta z udziału tego rodzaju przedsiębiorstw, oraz że łączny udział przedsiębiorstw itd nadmiernie zużywających drogi w kosztach ich budowy i utrzymania nie może przewyższać kosztów, spowodowanych dla zarządu drogowego przez nadmierne zużycie dróg ze strony tych przedsiębiorstw.

W uzasadnieniu do omawianego wyroku Najwyższy Trybunał Administracyjny między innemi podniósł, że z użytego w cytowanym art. 23 pojęcia „pociągania do udziału" w kosztach budowy i utrzymania dróg, a więc do ponoszenia pewnej części tych kosztów, wynika dla osób do takiego udziału pociąganych, podmiotowe prawo żądania, aby im podano do wiadomości do udziału w jakich kosztach i w jakim stosunku do nich się ich pociąga.

Nakładanie zaś na zasadzie tego przepisu ustawy drogowej zamiast udziału w kosztach, o których mowa, opłat jednostkowych od ilości przewożonego drogą kołową towaru itd., nie znajduje oparcia w cytowanym przepisie. Opłaty takie miałyby charakter samoistnych podatków od transportowanych drogą kołową towarów, a nakładanie podatku w tej formie przez powiatowe związki komunalne nie przewiduje ani ustawa o budowie i utrzymaniu dróg z r. 1920, ani też ustawa o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

Z tych przeto powodów Najwyższy Trybunał Administracyjny uznał, że statut podatkowy pozwanego wydziału powiatowego (taki sam identycznie statut posiadają inne wydziały powiatowe tudzież Poznański Krajowy Związek Komunalny) już w swojem ogólnem założeniu nie jest zgodny z cytowanym przepisem, wobec czego Trybunał uchylił zaczepione wyroki sądu, jako oparte na odmiennej wykładni tego przepisu.

Sprawy socjalne.

W sprawie ubezpieczenia wypadkowego województw zachodnich.

Okręgowy Związek Pracodawców w Poznaniu łącznie ze Związkiem Fabrykantów w Poznaniu wniósł do Ministerstwa Opieki Społecznej w dniu 23 października br. memorjal następującej treści:

„Zbliżający się termin wejścia w życie ustawy o ubezpieczeniu społecznem (ustawy scaleniowej) pozwala nam przypuszczać, iż Ministerstwo Opieki Społecznej opracowuje w tej chwili rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy. Poważna troska o dalszą żywotność warsztatów pracy województw zachodnich, nakazuje nam, zwrócić uwagę Ministerstwa na postulaty sfer gospodarczych, przedstawione w marcu rb. panom delegatom Ministerstwa Opieki Społecznej na posiedzeniu Zgromadzenia Przedsiębiorców Ubezpieczalni Krajowej — Wydział Ubezpieczeń od wypadków — w Poznaniu.

Postulaty, które pragnęlibyśmy widzieć uwzględnione w zupełności, są zawarte w protokóle posiedzenia Zgromadzenia Przedsiębiorców z dnia 28 marca 1933 r. i dają się streścić jak następuje:

a) ustawa scaleniowa w dziale ubezpieczeń od wypadków wejdzie w życie dnia 1 stycznia 1934 r.;
b) na pokrycie repartycji za rok 1933 — jako ostatniej likwidującej dotychczasowy system ubezpieczeń — oraz na pokrycie odroczonych trzeciej i czwartej raty z repartycji za rok 1932, będzie w całości zużyty t. zw. Fundusz administracyjny i ewentualnie Fundusz rezerwowy. Fundusz administracyjny stanowi bowiem zaliczkę na składki repartycyjne i na podstawie przesłanek ordynacji ubezpieczeniowej powinien być zużyty zgodnie z przeznaczeniem t. j. na pokrycie wydatków, podlegających repartycji;
c) ewentualna reszta kosztów ostatniej repartycji za rok 1933, niepokryta przez Fundusz administracyjny i rezerwowy oraz odroczone III-cia i IV-ta rata repartycji za rok 1932, będą zaliczone do sum, jakie mają być pokryte przez jednolity dodatek składkowy 0,3%, przewidziany w artykule 221 ustawy scaleniowej;
d) faktyczne zaległości składkowe, pozostałe z dawnych repartycji, oraz zaległości z I i II raty repartycji za rok 1932, będą rozłożone na okres kilku lat do ratalnej spłaty za zwolnieniem płacenia odsetek zwłoki.

Słuszność prawna i moralna przedstawionych postulatów została — naszem zdaniem — niezbicie wykazana na wspomnianem posiedzeniu delegatów Zgromadzenia Przedsiębiorców i znalazła pozatem wszechstronne poparcie przedstawicieli Zarządu Ubezpieczalni Krajowej.

Z uwagi zaś na to, że protokół, na który już wyżej się powołujemy, omawia dość szczegółowo argumenty i fakty, jakiemi przedsiębiorcy uzasadniali swe dezyderaty, uważamy, iż powtarzanie tych argumentów w niniejszym memorjale jest rzeczą zbędną. Ograniczamy się do wyrażenia niepłonnej nadziei, iż Ministerstwo należycie oceni nader trudne położenie gospodarcze województw zachodnich i przychylnem rozpatrzeniem niniejszego memorjału, zechce przyczynić się do odprężenia niepokoju, jaki w ostatnich chwilach zakradł się do przedsiębiorstw w związku z nowemi ciężarami publicznemi, nałożonemi ostatnio na życie gospodarcze.

Zniesienie Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy.

Na skutek uchwały powziętej na jednem z ostatnich posiedzeń Rady Ministrów nastąpi likwidacja Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy (PUPP).

Jest to dalszy krok na drodze reformy administracji państwowej, mającej na celu, obok oszczędności, także usprawnienie pracy urzędników. Agendy urzędów PUPP. zostaną przekazane biurom Funduszu Bezrobocia. Instytucja ta obejmie przedewszystkiem czynności związane z pośrednictwem pracy i udzielaniem porad zawodowych. Czynności nadzorcze w zakresie społecznego i zarobkowego pośrednictwa pracy zostaną przekazane władzom administracji ogólnej.

Emigracja i opieka nad wychodźcami zostanie również oddana pod nadzór Funduszu Bezrobocia i władz administracyjnych. Dotychczas nie jest jeszcze znany termin likwidacji PUPP. Ustali go oddzielne rozporządzenie.

Dotychczas — jak wiadomo — opieka nad bezrobotnymi podzielona była pomiędzy PUPP i Fundusz Bezrobocia. Pierwsza instytucja wyszukiwała bezrobotnym pracę, a druga wypłacała zapomogi. Obecnie zarządzone zniesienie tego rozdziału kompetencji w niczem nie naruszy praw bezrobotnych. Oszczędności, jakie da zniesienie PUPP wyniosą kilkaset tysięcy złotych rocznie.

W sprawie zwolnienia pracodawców od obowiązku składania załączników do deklaracyj opłat na rzecz Funduszu Pracy.

Jeden ze związków gospodarczych wniósł w swoim czasie memorjał do Ministerstwa Opieki Społecznej z prośbą o podanie instrukcyj kasom chorych, aby od zakładów przemysłowych, zatrudniających powyżej 50 pracowników przyjmowano deklaracje, zawierające wymagane w rozporządzeniu wykonawczem cyfry w globalnych sumach, a więc zarobków, potrąceń od pracowników oraz opłat należnych od przedsiębiorstwa z tem, że kasy chorych w wątpliwych wypadkach mają prawo przeprowadzić kontrolę na miejscu w kancelarji przedsiębiorstwa przemysłowego.

W załatwieniu tego memorjału odnośny Związek otrzymał od Ministerstwa Opieki Społecznej pismo następującej treści:

„Ministerstwo Opieki Społecznej komunikuje, iż zatwierdzony przez Ministerstwo regulamin czynności Kas Chorych w dniu 2 czerwca 1933 r. przy L. dz. 2538/7 w § 13 ust. 5 i § 15 dokładnie reguluje sprawę zwolnienia pracodawców od obowiązku składania załączników do deklaracyj opłat na rzecz Funduszu Pracy względnie zwolnienia wogóle od obowiązku składania takich deklaracyj.

Zatem w tych sprawach należy bezpośrednio porozumiewać się z odnośnemi Kasami Chorych, które postąpią według wskazówek i zarządzeń Władz Nadzorczych".

Sprawy celne i komunikacyjne.

Zmiany w rozporządzeniu o postępowaniu celnem.

W Dzienniku Ustaw nr. 77, poz. 552 ogłoszono rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 4 października 1933 r. o postępowaniu celnem. Rozporządzenie to zmienia i zastępuje dotychczas obowiązujące rozporządzenie z dn. 14-go marca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 276) wraz z późniejszemi zmianami i rozporządzeniami.

Ponowne ogłoszenie tego rozporządzenia wynikło z potrzeby dostosowania przepisów o postępowaniu celnem do nowej taryfy celnej. Przedewszystkiem należało dostosować do nowej taryfy celnej te przepisy, które odnosiły się do określonych wyraźnie pozycyj starej taryfy celnej. A więc należało gruntownie przeredagować załączniki do rozporządzenia, dotyczące: 1) zakresu uprawnień urzędów celnych II klasy do odprawy celnej towarów, 2) zakresu ulg dopuszczalnych przy określaniu w dokumentach handlowych rodzaju niektórych towarów, 3) tabeli tarowej i 4) wykazu towarów jednogatunkowych, przesyłanych w ładunkach wagonowych, które mogą być odprawiane bez wyładowania do składu.

Poza temi koniecznemi zmianami wprowadzono szereg poprawek do zasadniczego tekstu rozporządzenia; są to poprawki redakcyjne — jaśniejsza redakcja poszczególnych przepisów, dalej — lepsze ich usystematyzowanie, wreszcie — zastosowanie numeracji ustępów, co znacznie uprości korespondencję z Min. Skarbu.

Jednak i w samym tekście rozporządzenia spotykamy niezbędne poprawki w związku z wprowadzeniem nowej taryfy celnej, mianowicie: 1) tam, gdzie były powoływania się na pozycje starej taryfy; 2) tam, gdzie była wymieniona wysokość cła jako podstawa takiego czy innego sposobu clenia; wobec wprowadzenia 2 kolumn stawek celnych, należało i tutaj przewidywać dwie sumy zamiast, jak dotychczas, jednej, między innemi cli się od wagi brutto towary, od których cło nie przekracza w kolumnie I — 12 zł, a w II — 15 złotych (dotychczas 10 zł); 3) przy towarach, dla których wprowadzono nowe podstawy clenia, dotychczas niestosowane, należało ustalić odpowiednie przepisy, np. dla samochodów, przy których cło ad valorem wymierza się na podstawie ceny rynkowej kraju produkcji, potwierdzonej przez konsulat R. P.

Wydanie nowego rozporządzenia zamiast rozporządzenia, zmieniającego dawne rozporządzenie, niezmiernie uprości i ułatwi korzystanie z przepisów o postępowaniu celnem.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 11 października 1933 roku.

Zmiana wysokości opłat manipulacyjnych.

W Dzienniku Ustaw Nr. 79, poz. 566 ogłoszono rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 10 października 1933 r. w sprawie częściowej zmiany art. 15 rozporządzenia z dnia 11 czerwca 1920 r. o taryfie celnej.

Poza pewnemi zmianami redakcyjnemi, możemy zanotować w art. 15 trzy zmiany merytoryczne:

1. wysokość opłaty manipulacyjnej, pobieranej na komorach celnych od towarów, podlegających cłu przywozowemu, zostaje zniżona z 20 do 10% sumy należnego cła;
2. wysokość akcydencji od towarów, podlegających cłu, zostaje zniżona z 10 do 5% sumy przypadającego cła;
3. opłata manipulacyjna, pobierana od zaświadczeń na przywóz wełny pranej i niepranej, zostaje zniżona z 1% do 0,25% ad valorem.

Jest to dość znaczna obniżka obciążenia celnego. Opłaty manipulacyjne były podwyższone z 10 do 20% dn. 14 stycznia 1932 r. na skutek stwierdzenia niedostatecznej ochrony wytwórczości w starej taryfie celnej. Wobec wprowadzenia nowej taryfy celnej, dostosowanej do potrzeb ochrony wytwórczości, rząd uznał za wskazane zastosowanie normalnych opłat manipulacyjnych. Należy jednak zaznaczyć, że pertraktacje o nowe traktaty handlowe z najważniejszemi naszymi kontrahentami nie są jeszcze ukończone i z tego względu należy uznać natychmiastowe obniżenie tych opłat za przedwczesne. Natomiast obniżenie akcydencji należy przyjąć z uznaniem. Stawka 5% jest zupełnie wystarczającą karą za niekompletną deklarację.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 14-go października 1933 roku.

Zakazy przywozu.

W Dz. Ust. Nr. 79, poz. 561 ogłoszono rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 października 1933 r. w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów. Mocą tego rozporządzenia wszelkie dotychczasowe zakazy zostały dostosowane do pozycyj nowej taryfy celnej i jednocześnie usystematyzowane w trzech listach.

Lista pierwsza obejmuje głównie towary t. zw. „luksusowe", dotychczas wymienione w liście pierwszej zakazów; na listę tę włączono cały szereg towarów, objętych innemi listami, o charakterze częściowo luksusowym, oraz specjalnemi zakazami, dotyczącemi ważnych dla państwa gałęzi wytwórczości, jak np. związki azotowe. Lista ta ma charakter trwały i termin jej obowiązywania jest nieograniczony. Lista druga obejmuje większość towarów z t. zw. list zakazów kryzysowych. Lista ta, obok surowców i artykułów pomocniczych dla wytwórczości, zawiera dużą ilość towarów gotowych — towarów pierwszej potrzeby. Termin jej obowiązywania został ustalony do dnia 30 kwietnia 1934 r. Zapewne ten termin końcowy obowiązywania został podany celowo, aby podkreślić, że te towary reglamentowane są ze względu na bilans handlowy, i że, o ile warunki gospodarcze na to pozwolą, zakaz przywozu po dn. 30 kwietnia 1934 r. nie będzie przedłużony.

Lista trzecia obejmuje zakazy antyniemieckie i jest dostosowaniem do pozycyj nowej taryfy celnej dotychczas obowiązujących w stosunku do Niemiec zakazów.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 11-go października 1933 r.

Zmiany w ustawie o uregulowaniu stosunków celnych.

W Dzienniku Ustaw Nr. 78, poz. 554 ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 października 1933 r. o częściowej zmianie ustawy z dnia 21 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych. Mocą tego rozporządzenia zmienione zostało brzmienie punktu b. art. 7 ustawy w następujący sposób: (zezwala się)

„ustanawiać ulgi celne lub zwolnienia od cła dla artykułów pierwszej potrzeby, artykułów niezbędnych dla kra-

jowej wytwórczości przemysłowej i rolnej oraz dla artykułów wszelkiego rodzaju w przypadkach, w których szczególne warunki gospodarcze kraju tego wymagają". W porównaniu z dotychczasowym tekstem, który pozwalał na udzielanie ulg celnych tylko dla artykułów pierwszej potrzeby oraz surowców i środków wytwórczości, sprowadzanych przez wytwórców przemysłowych i rolnych, upoważnienie rządu do przyznawania ulg celnych zostało poważnie rozszerzone.

Punkt h art. 7 zawierający upoważnienie rządu do ustanawiania zakazów przywozu, wywozu i przewozu oraz zwalniania od zakazów poszczególnych partyj towarów, został skreślony, dodano natomiast nowy art. 7[1], którego treść w przybliżeniu odpowiada treści p. h art. 7, jednak z pewnemi poprawkami, dostosowującemi przepis ten do potrzeb obecnego położenia gospodarczego kraju i niedawno wprowadzonych zarządzeń, mających na celu kierowanie ładunków przez porty polskie. W zakresie zakazów wywozu został skasowany przepis, pozwalający na wprowadzanie zakazu wywozu tylko surowców, niezbędnych dla przemysłu, co niezmiernie utrudniało rządową politykę standaryzacyjną.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 11 października 1933 roku.

Ulgi celne.

W Dzienniku Ustaw Nr. 78 ogłoszono 3 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 11 października 1933 r. o ulgach celnych.

Pierwsze rozporządzenie (poz. 555) stanowi przedłużenie rozporządzenia z dnia 30 czerwca 1933 r. (Dz. U. Nr. 46, poz. 368), które wygasło dnia 10 października. Rozporządzenie obejmuje z niewielkiemi zmianami towary, wymienione w wygasłem rozporządzeniu, i dostosowuje je do pozycyj nowej taryfy celnej; procent zniżki cła autonomicznego, wobec zmiany zasadniczej stawki celnej, od której ulga jest udzielana, został zmieniony w licznych wypadkach. Cło ulgowe od maszyn, niewyrabianych w kraju (35% cła autonomicznego), pozostawiono bez zmiany.

Ulgi celne dla towarów, wymienionych w rozporządzeniu, będą obliczone bądź od kolumny I lub II, zależnie od każdocześnie stosowanej taryfy do danego państwa, z którego towar jest sprowadzany.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 11 października 1933 roku i obowiązuje do dnia 30 kwietnia 1934 r.

Drugie rozporządzenie (poz. 556) dotyczy ulg celnych dla owoców południowych, towarów kolonjalnych i olejów roślinnych. Ma ono na celu kontynuowanie zapoczątkowanej w roku 1932 polityki przywozu tych towarów w drodze wymiany kompensacyjnej. Ponieważ nowa taryfa, w odróżnieniu od dawnej taryfy, tych ulg nie przewidziała, sprawa ta została uregulowana w drodze ulg celnych. Zaniechanie tej polityki było niemożliwe wobec wyraźnych zobowiązań rządu i wobec zawartych tranzakcyj kompensacyjnych. Ulgi celne, przewidziane w tem rozporządzeniu, obliczone są od stawek kolumny II.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 11 października 1933 roku i obowiązuje aż do odwołania.

Trzecie rozporządzenie (poz. 557) zawiera grupę towarów, które już dotychczas korzystały z ulg celnych w wyniku umowy kompensacyjnej z Z. S. R. R. Chodzi tutaj o danie towarom sowieckim równych warunków konkurencyjnych z towarami, przywożonemi z państw traktatowych. Zniżki te stosują się do określonych w umowie kontyngentów towarów. Ulgi celne są obliczane od stawek kolumny II.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 11 października 1933 roku i obowiązuje aż do odwołania.

Cła wywozowe.

W Dzienniku Ustaw Nr. 79 poz., 565 ogłoszono rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 10 października 1933 roku o dalszem zawieszeniu cła wywozowego od szmat, skrawków tkanin, starych lin, powrozów i sznurków, skrawków papieru i makulatury. Mocą tego rozporządzenia cło wywozowe od wyżej wymienionych towarów, zawieszone do dnia 10 października, zostaje w dalszym ciągu zawieszone aż do odwołania.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 11 października 1933 roku.

Zwroty ceł.

W Dzienniku Ustaw Nr. 79, poz. 563 i 564 ogłoszono dwa rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 7 października 1933 r. o częściowej zmianie rozporządzeń: z dnia 19 listopada 1928 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie maszyn włókienniczych, z dnia 6 lutego 1930 r. w sprawie zwrotu

ceł przy wywozie wytworów hutniczych oraz niektórych wyrobów metalowych i z dnia 14 lipca 1933 r. w sprawie zwrotu ceł przy wywozie zbóż, produktów przemiału i słodu.

Zmiany tych rozporządzeń polegają na dostosowaniu wymienionych w nich pozycyj starej taryfy celnej do pozycji nowej taryfy.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 11 października 1933 roku.

Cła maksymalne.

W Dzienniku Ustaw Nr. 78, poz. 558 ogłoszono rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 11 października 1933 r. o częściowej zmianie rozporządzenia z dnia 25 stycznia 1928 roku w sprawie ceł maksymalnych. Mocą tego rozporządzenia przepisy o cłach maksymalnych zostały dostosowane do nowej taryfy celnej. Wysokość stawek maksymalnych pozostawiono bez zmiany (wyższe o 200% od stawek autonomicznych). Dopłata 200-procentowa będzie doliczana stosownie do przepisów rozporządzenia wykonawczego z dnia 11 października 1933 r. (Monitor Polski Nr. 236). Pozatem ogłoszone zostały cła maksymalne dla towarów, wolnych od cła w nowej taryfie celnej.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 11 października 1933 roku.

W sprawie reformy taryfy osobowej.

Mimo różnych sprzeciwów i rozbieżności zdań jednak w międzyczasie wykrystalizował się w Ministerstwie Komunikacji nowy projekt reformy taryfy osobowej, której zarys podajemy tu podług artykułu p. J. Giejsztora z Nr. 39 „Polski Gospodarczej".

Taryfa na odległości do 50 km. pozostanie bez zmiany, od 50 do 200 klm. będzie stosowana zniżka od 5—15%, a przy odległościach 200—600 klm. 20—24%, przyczem zniżka będzie rosnąć wprost proporcjonalnie do odległości. Stosunek opłaty klasy I i II do III będzie taki sam jak obecnie (1 : 1,5 : 2,5). Pozatem będzie zniesiona klasa IV, jako przeżytek, co ma dać nadwyżkę 9,2 milj. zł. Taryfa podmiejska, wynosząca 70% normalnej, pozostanie bez zmiany. Zostanie natomiast obniżona taryfa przejazdów pociągami pospiesznemi, a mianowicie dopłata będzie wynosiła 20%, zamiast 25%. Ilość ulg taryfowych, z których obecnie korzystają najrozmaitsze związki, ma być ograniczona, mają być również zniesione ulgi dla powracających z uzdrowisk. Ulga dla wojskowych i kolejarzy ma być zmniejszona z 80 na 75%, a dla urzędników z 50% na 33,3%.

Ministerstwo Komunikacji w swym projekcie wychodzi z założenia, że chociaż ogólna zniżka taryfy osobowej ze względów gospodarczych nie jest usprawiedliwiona, to jednak zmiana jej wskazana jest z dwu względów: po pierwsze w celu umożliwienia sferom inteligenckim dziś spauperyzowanym, przejazdów dla celów społecznych i kulturalnych, po drugie w celu sanacji obecnego stanu rzeczy w dziale ulg taryfowych nadmiernie rozrosłych.

Podkreślić należy, że w ciągu 3 lat ruch zmniejszył się tylko o 32%, a wpływy o 40%. Jest to wynik rozległego stosowania ulg taryfowych. Największy stosunkowo spadek przewozów wykazuje klasa I, bo około 80%, klasa II około 50%, klasa III pociągów zwyczajnych 27%. Porównując zaś przewóz pociągów pospiesznych ze zwyczajnemi, te pierwsze, jako droższe, wykazują również większą stratę.

Przy taryfie zmienionej według projektu Ministerstwa Komunikacji, który podaliśmy powyżej, a przyjmując ilość pasażerów tę samą co obecnie, spadek dochodów wyniósłby około 26 milj. zł ma być to pokryte przez wspomniane zniesienie klasy IV, co da 9,2 milj. zł oraz przez prawdopodobne zwiększenie ilości przejazdów na dalszych odległościach.

Reforma przewidziana obecnie nie zniszczy więc podstaw materjalnych kolei, a przyniesie przecież pewne ulgi podróżującym.

Różne.

Nowe ustawy.

Dz. Ust. Nr. 82 z dnia 28 października br., Dz. Ust. Nr. 84 z dnia 29 października br. i Dz. Ust. Nr. 85 z dnia 30 października br. przynoszą następujące ważne dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej:

Kodeks zobowiązań, przepisy wprowadzające kodeks zobowiązań, kodeks handlowy, przepisy wprowadzające kodeks handlowy, prawo o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, rozporządzenie w sprawie zmian kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzenie o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu, prawo o notarjacie, rozporządzenie o prawie celnem, rozporządzenie o podwyższeniu emisji pożyczki wewnętrznej, rozporządzenie o poborze 10% dodatku do państwowego podatku gruntowego i przemysłowego, rozporządzenie o państwowym podatku od uboju, dekret w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. o monopolu spirytusowym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych, rozporządzenie o zniesieniu państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami, dekret o zasadach sporządzania bilansów, zamknięć rachunkowych i sprawozdań osób prawnych obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych, rozporządzenie o popieraniu elektryfikacji, rozporządzenie w sprawie zniesienia Sądu Apelacyjnego w Toruniu, zmiany granic okręgów Sądów Apelacyjnych w Poznaniu i Warszawie, zniesienia Sądu Okręgowego w Włocławku oraz zmiany granic okręgów Sądów Okręgowych w Łodzi i Toruniu, rozporządzenie o Funduszu Inwestycyjnym, rozporządzenie w sprawie przekształcenia Państwowej Rady Kolejowej na Państwową Radę Komunikacyjną, rozporządzenie o izbach rzemieślniczych i ich związku, rozporządzenie w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskiemi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem, rozporządzenie w sprawie opłat stemplowych, wiążących się z przejściem własności nieruchomości w toku postępowania egzekucyjnego, rozporządzenie w sprawie regulowania stosunków w hutnictwie żelaznem i innych metali, rozporządzenie w sprawie zmiany ustawy z dnia 18 lipca 1929 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, wreszcie rozporządzenie o zmianie taryfy celnej przywozowej.

Wyroby firm krajowych, godne polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1933

Barwniki nietrujące
Domagalski i Ska, Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

Chemikalja
Wszelkie dla aptek, drogeryj i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.
Drukarnia Polska, S. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

Dezynfekcyjne środki
Wszelkie dla aptek, drogeryj i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dębina stolarska, dębowe dykty
B. Bystrzycki T. A. Orzechowo.

Gazety
Kurjer Poznański, św. Marcin 70. Orędownik Wielkopolski, ul. św. Marcin 70.

Materace pat. taśmowe
które są najtańsze, najlepsze i najwygodniejsze poleca „Ina" Fabryka Materacy i Łóżek Metalowych, Poznań, ul. Mickiewicza 15, tel. 76-60 i 53-52. Każdy kupujący powinien żądać tylko materac „Ina".

Dezynfekcyjne środki lyzol, kreolina
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Instalacje
W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

Konfekcja męska
Lewandowski i Ska w Poznaniu, Stary Rynek 55.

Kuchenki gazowe
dostarcza: „Wiepofana" T. A. w Poznaniu, Dąbrowskiego 81

Lakiery i pokosty
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Litograficzne druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.

Mydła
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Maszyny rolnicze
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Mydło szare (miękkie)
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Okna, drzwi, architektura wewnętrzna
Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, Wybickiego 13/14

Odlewy żeliwne
gatunkowe, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Olejeeteryczne i esencje
Domagalski i Ska w Poznaniu, św. Marcin 34.

Opakow. i kartonaże
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.

Siatki druciane
„Drutownia — Poznań" fabryka siatek i płotów druc. oraz tkanin metalowych, drutu kolcz. Poznań, ul. św. Marcin 45 a, tel. 24-01.

Ruszta
ze specjalnego stopu żeliwa, tak dla palenisk stałych, jak ruchomych, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Samochody
Brzeskiauto Sp. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29.

Sztuczny nawóz
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Transport towarów
C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu, ul. Towarowa 20.

Tokarki typu ciężkiego
model T 325 o wzniesieniu kłów 325/750 mm. i rozstawieniu 1500 i 2500 mm., dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Tokarki precyzyjne
model TN 180 o wzniesieniu kłów 180/300 mm. i przy rozstawieniu 1000, 1500, 2000 i 2500 mm. dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Wagony i Parowozy
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Wiertarki słupkowe
stołowe oraz szlifierki słupkowe stołowe dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna Sp. z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2a
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.